РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на здравеопазването
РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ-СМОЛЯН

ДОКЛАД ЗА КАЧЕСТВОТО НА ПИТЕЙНАТА ВОДА ЗА 2019 ГОДИНА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ СМОЛЯН

На територията на област Смолян, водите използвани за питейно-битови цели подлежат на контролен мониторинг от страна на РЗИ-Смолян и на мониторинг, извършван от водоснабдителното дружество, общините и различните ведомства, съгласуван с РЗИ-Смолян. Целта на мониторинга е да удостовери, че прилаганите мерки за контролиране на рисковете за човешкото здраве по цялата водоснабдителна система действат ефективно и питейната вода при крайния консуматор е безопасна и чиста; да гарантира постоянното съответствие на качествата на питейната вода с изискванията на Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели на МЗ, МРРБ и МОСВ (обн. ДВ бр. 30/2001 г., изм. и доп. ДВ бр. 6/2018 г.); да осигурява информация относно качеството на питейната вода.

На територията на областта функционира едно водоснабдително дружество: „ВиК" ЕООД гр. Смолян осигуряващо водоснабдяването в повечето населени места в десетте общини на област Смолян, разпределени в 87 водоснабдителни зони. Дружеството извършва мониторинг за качеството на питейната вода в стопанисваните водоснабдителни зони по предварително изготвена и съгласувана с РЗИ-Смолян мониторингова програма. Обеззаразяването на питейната вода се извършва с хлорни реагенти.

Общинските администрации, стопанисващи 30 от водоснабдителните зони също съгласуват с РЗИ-Смолян мониторингови програми. През 2019 г. 3 общини са предоставили за съгласуване мониторингови програми, които са изпълнени частично, поради липса на финансови средства.

Юридическите лица стопанисващи ведомствени водоизточници, разпределени в 28 зони за водоснабдяване, които се използват за питейно-битово водоснабдяване на предприятията за производство на бутилирани вода, хижи и почивни бази, са разработили и съгласувани с РЗИ-Смолян 3 мониторингови програми. При проверките на представените протоколи от изпитванията не са констатирани отклонения.

На територията на област Смолян се контролират 212 централни и 34 ведомствени водоизточници, разпределени в 145 зони на водоснабдяване:

- „ВиК" ЕООД гр. Смолян стопанисва 165 бр. водоизточници в 87 зони на водоснабдяване;
- Общинските администрации стопанисват 47 бр. водоизточници в 30 зони на водоснабдяване;
- Други ведомства стопанисват 34 бр. водоизточници в 28 зони на водоснабдяване.

Мониторингът на питейните води се извършва по показатели от Приложение 1, разпределени в група А и група Б, съгласно Приложение №2 от Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели. Водоснабдителното дружество е възложило извършването на мониторинга на питейните води за 2019 г. на 2 акредитирани лаборатории по БДС EN ISO/IEC 17025 „Общи изисквания относно компетентността на лабораториите за изпитване и калибриране".

4700 Смолян, бул. „България" №26
тел.: +359 301 6 32 93 , факс: +359 301 6 32 93
e-mail: rzi@ rzi-smolyan.com
web: www.rzi-smolyan.com

Водоснабдителното дружеството на всеки две седмици подава информация за въведено режимно водоснабдяване по зони и населени места. През 2019 г. в пет населени места са въвеждани режимни водоснабдявания за определен период от време:

- с. Соколовци, общ. Смолян;
- с. Грохотно и с. Осиково, общ. Девин;
- гр. Рудозем (кв. Възраждане), общ. Рудозем;
- с. Орехово, общ. Чепеларе.

Режимът е в резултат на намален дебит на водоизточниците и е краткотраен (за няколко дни). При случаите на въведен режим на водоснабдяване не е установено влошаване в качеството на питейната вода.

В акредитираната лаборатория по БДС EN ISO/IEC 17025 към РЗИ-Смолян, през 2019 година са изследвани по физикохимични показатели 263 проби и по микробиологични - 276 проби, от които:

- *от централни водоизточници* за питейно водоснабдяване:
  - по показатели от група А – 187 проби за физикохимичен анализ и 198 проби за микробиологичен анализ;
  - по показатели от група Б – 37 проби за физикохимичен анализ и 38 за микробиологичен анализ;
- *от ведомствените водоизточници* за питейно водоснабдяване:
  - по показатели от група А – 30 броя за физикохимични и микробиологични анализи;
  - по показатели от група Б – 9 проби за физикохимичен анализ и 10 за микробиологичен;
- *от местни обществени водоизточници (чешми*) – 43 проби;
- *от минерална вода от чешми за обществено ползване* – 24 проби;
- *от сурови води от повърхностни водоизточници* – 16 проби.

Не се наблюдават трайни отклонения в качеството на питейната вода по показатели от група А и група Б.

РЗИ-Смолян е предоставила проби в други акредитирани лаборатории към РЗИ-Пловдив и Столична РЗИ за изследвани по показатели от група Б:

- 36 проби за тежки метали, пестицидни остатъци, трихалометани и органични съединения;
- 11 проби за бромати;
- 22 проби за естествен уран, обща индикативна доза, обща α-радиоактивност и обща β-радиоактивност.

Получените резултати са ***без отклонения от нормата.***

През 2019 г. са установени несъответствия на питейната вода с изискванията на Наредба № 9 по физикохимични показатели в 1 проба и по микробиологични показатели в 14 проби, за което са предприети незабавни мерки и са издадени 14 броя предписания, за профилактика на водоснабдителните съоръжения и обеззаразяване на питейната вода с цел осигуряване на безопасна и чиста питейна вода. 5 от предписанията са на кметовете на населените места, а 8 са на техническите ръководители на експлоатационните райони към ВиК дружеството. Кметовете на населените места (където ВиК дружеството не стопанисва водоснабдителните обекти) своевременно уведомяват населението за извършване на профилактика на съоръженията и използване на водата само за битови нужди до излизане на стандартни повторни проби, а „ВиК" ЕООД отбелязва на интернет страницата си тази информация.

ЦЕНТРАЛНИ ВОДОИЗТОЧНИЦИ

1. Физикохимични показатели

През 2019 г. са изследвани 187 проби питейни води по показатели от група А и 37 проби - по показатели от група Б. Съответствието е 100 %. Съответно за 2018 г. съответствие е 99.6 %, и 2017 г. - 99.6 %.

2. Микробиологични показатели

През 2019 година, от извършените 236 изследвания на води от централните водоизточници на населените места, 13 проби са с отклонения по микробиологични показатели, поради което съответствието е 94. 1 %. За 2018 г. съответствието е 97.1 % и за 2017 г. – 96.3 %.

При констатиране на отклонения са издадени 13 броя предписания за провеждане на задължителни хигиенни мероприятия, които са изпълнени.

При взетите 13 повторни проби не се констатирани несъответствия.

ВЕДОМСТВЕНИ ВОДОИЗТОЧНИЦИ

1. Физикохимични показатели

През 2019 г. са изследвани 30 проби питейни води по показатели от група А и 9 проби – по показатели от група Б.

С отклонения от изискванията е 1 проба вода по показател „мътност" – отчетено *„Неприемлива - 2,46 FNU*", при норма *„Приемлива < 0,2 FNU*". Предприети са незабавни мерки и е издадено предписание за провеждане на задължителни хигиенни мероприятия, което е изпълнено.

При взетата повторна проба не е констатирано несъответствие.

2. Микробиологични показатели

През 2019 г. са изследвани 30 проби питейни води по показатели от група А и 10 проби - по показатели от група Б. От тях има една нестандартна проба по микробиологични показатели. При констатиране на отклоненията са предприети незабавни мерки и е издадено 1 брой предписание на ВиК дружеството стопанисващо водоснабдяването, за профилактика на водоснабдителните съоръжения и обеззаразяване на питейната вода с цел осигуряване на безопасна и чиста питейна вода. Съответствието е 97.4 % за физикохимични показатели и 97.5 % по микробиологични, както за 2018 г. и 2017 г. е 100 %.

МЕСТНИ ОБЩЕСТВЕНИ ВОДОИЗТОЧНИЦИ

През 2019 г. РЗИ - Смолян контролира 32 местни чешми. Анализирани са 43 проби води, по химични и по микробиологични показатели, без отклонения от нормата. Съответствието е 100%. За 2018 г. съответствието е 100 %, а за 2017 г. 98.4 % по физикохимични показатели и 88.5 % по микробиологични показатели.

МИНЕРАЛНИ ВОДИ

През 2019 г. по микробиологични показатели за съответствие с изискванията на Наредба № 14 (Обн. ДВ. бр.79 / 1987 г.) са изследвани 24 проби от минерални води, предназначени за пиене и водоналиване от обществени минерални водоизточници. Всички са без отклонения, както и тези през 2018 г. и 2017 г.

ПОВЪРХНОСТНИ (СУРОВИ) ВОДИ

Извършено е пробонабиране на 16 броя повърхностни води за микробиологичен анализ от пунктове, определени по мониторинговите програми на БД ИБР – Пловдив и БД ЗБР – Благоевград. Предвид на получените резултати, РЗИ даде предложение за категоризиране на повърхностните води, съгласно Наредба № 12 (Обн. ДВ. бр. 63/2002 г.) за категория А1.

През 2019 година е работено по **1 жалба** за влошено качество на питейната вода подавана в с. Грохотно, община Девин. При извършената проверка се установи нарушаване на водопровода от извора до водоема на селото от преминаването на камиони, превозващи дървен материал през горските масиви. Взетата проба от крана при потребителите установи отклонение по микробиологични показатели. Издаде се предписание за извършване на хигиенни мероприятия. ВиК дружеството предприе незабавни мерки по отстраняване на аварията, а кмета на селото информира населението. В рамките на една седмица водоснабдяването с безопасна и чиста питейна вода е възстановено.

Изводи:

1. И през 2019 г. питейната вода в област Смолян остава с много добри качества, безопасна за потребителите и в достатъчно количество. Това е в резултат, че 96 % от водоснабдяването на Смолянска област е от каптирани извори с голяма дълбочина, разположени в горски масиви, които не се повлияват от повърхностни води и се запазват постоянни стойностите на показателите през годините.

2. Основния проблем с нестандартните проби води по микробиологични показатели е поради замърсяване на изворите в резултат на обилни валежи и липсата на квалифицирани кадри, които да стопанисват водоснабдителните обекти и да извършват обеззаразяване на питейната вода. Проблема е ограничен по време и място и не води до трайно влошаване качеството на подаваната в тези зони питейна вода.

3. За коригиране на възникналите несъответствия с качеството на подаваната, са предприемани своевременни мерки от водоснабдителното дружество и кметовете на населените места.

4. На територията на Област Смолян през 2019 г. не е възниквала кризисна ситуация, водеща до епидемичен взрив от воден произход.

5. Във връзка с обнародваните изменения и допълнения на Наредба № 9 за качествата на водата използвана за питейно-битови цели в ДВ бр. 6/2018 г. „ВиК" ЕООД, гр. Смолян не е представяло за одобряване „оценка на риска за дадена водоснабдителна зона" през 2019 година.

Приложения:

1. Таблица 1 - Процент стандартност на изследваните проби питейна вода по В3 за периода 2017 – 2019 години;
2. Таблица 2 - Качество на питейната вода в област Смолян за 2019 година;
3. Таблица 3 - Проби питейна вода с отклонения от изискванията на Наредба № 9 за качеството на водата предназначена за питейно-битови цели за 2019 година в област Смолян.

Процент стандартност на изследваните проби питейна вода по водоснабдителни зони за периода 2017 – 2019 години

Таблица 1

Година **Мониторинг**	**2017**	**2018**	**2019**
Мониторинг РЗИ – Смолян	97,9 %	98,4 %	97,1 %
Мониторинг „ВиК" ЕООД Гр. Смолян	99,6 %	98,7 %	98,24 %

Качество на питейната вода в област Смолян за 2019 година

Таблица 2

Вид проби	**Физикохимичен анализ**			**Микробиологичен анализ**			**Радиологичен анализ**		
	Брой проби	Брой нестандартни проби	% нестандартни проби	Брой проби	Брой нестандартни проби	% нестандартни проби	Брой проби	Брой нестандартни проби	% нестандартни проби
Води - всичко									
Централни водоизточници – показатели от група А	187	0	0,00 %	198	13	6,56 %			
Централни водоизточници – показатели от група Б	37	0	0,00 %	38	0	0,00 %	22	0	0,00%
Ведомствени водоизточници – показатели от група А	30	1	3,33 %	30	1	3,33 %			
Ведомствени водоизточници – показатели от група Б	9	0	0,00 %	10	0	0,00 %			
Местни обществени водоизточници	43	0	0,00 %		0	0,00 %			
Минерални обществени водоизточници	24				0	0,00 %			
Повърхностни сурови води	16								

Проби питейна вода с отклонения от изискванията на Наредба № 9 за качеството на водата предназначена за питейно-битови цели за 2019 година в област Смолян

Таблица 3

Месец	***Община***	***Населено място/ Зона на водоснабдяване***	***Установени несъответствия с нормативните изисквания по:***					
			Микробиологични показатели			***Химични показатели***		
			Брой проби	***показател***	***стойност***	***Брой проби***	***показател***	***стойност***
април	Неделино	с. Диманово *зона „Изгрев"*	1	Колиформи брой колонии при 22º С	16/100 CFU/см³ 25 CFU			
	Смолян	с. Исьовци *зона „Могилица"*	1	Колиформи Ешерихия коли Брой колонии при 22º С	26/100 CFU/см³ 15/100 CFU/см³ 20 CFU			
юни	Смолян	с. Катраница *зона „Катраница"*	1	Колиформи брой колонии при 22º С	16/100 CFU/см³ 18 CFU			
	Смолян	с. Река *зона „Река"*	1	Колиформи брой колонии при 22º С	27/100 CFU/см³ 35 CFU			
	Смолян	с. Тикале *зона „Тикале"*	1	Колиформи брой колонии при 22º С	26/100 CFU/см³ 28 CFU			
	Доспат	с. Любча *зона „Любча"*	1	Колиформи Ешерихия коли Брой колонии при 22º С	16/100 CFU/см³ 9/100 CFU/см³ 35 CFU			
	Неделино	гр. Неделино *зона „Крайна"*	1	Колиформи брой колонии при 22º С	9/100 CFU/см³ 18 CFU			
юли	Баните	с. Малка Арда *зона „Малка Арда"*	1	Колиформи Ешерихия коли	16/100 CFU/см³ 4/100 CFU/см³			
	Девин	с. Стоманово *зона „Стоманово"*	1	Колиформи Ешерихия коли	24/100 CFU/см³ 7/100 CFU/см³			
август	Чепеларе	с. Зорница *зона „Зорница"*	1	Колиформи	20/100 CFU/см³			
октомври	Неделино	с. Изгрев *зона „Изгрев"*	1	Колиформи	10/100 CFU/см³			
ноември	Смолян	гр. Смолян, кв. Райково *зона „Свети Иван"*	1	Колиформи брой колонии при 22º С	32/100 CFU/см³ 45 CFU			
	Смолян	м. Роженски поляни *зона „Връх Рожен"*	1	Колиформи брой колонии при 22º С	22/100 CFU/см³ 19 CFU	1	мътност	Неприемлива 2,46 FNU
декември	Девин	с. Грохотно *зона „Грохотно"*	1	Колиформи брой колонии при 22º С	18/100 CFU/см³ 20 CFU			

4700 Смолян, бул. „България“ №26
тел.: +359 301 6 32 93 , факс: +359 301 6 32 93
e-mail: rzi@ rzi-smolyan.com
web: www.rzi-smolyan.com